

Príloha č. 1

Obsahová náplň súťaže
POZNAJ SLOVENSKÚ REČ
záväzná pre všetky postupové kolá a kategórie

od školského roku 2022/2023

I. kategória
žiaci 3. a 4. ročníka 1. stupňa národnostnej ZŠ s VJM

Súťaž v I. kategórii pozostáva:

- a) z prednesu vylosovanej jednej riekanky/vyčítanky a jednej básničky,
- b) z reprodukcie vypočutého textu,
- c) z čítania krátkého textu po príprave,
- d) zo súvislého rozprávania na danú tému pomocou osnovy vo forme otázok.

Poznámka k bodu a)

Súťažiaci si vylosuje jednu riekanku/vyčítanku a jednu krátku básneň zo zoznamu, ktorý je súčasťou obsahovej náplne súťaže. Jednotlivé riekanky/vyčítanky a básne sú v rozsahu maximálne 10 riadkov. Číslo vylosovanej riekanky/vyčítanky a číslo vylosovanej básničky súťažiaci pred prednesom predloží porote s uvedením svojho vyžrebovaného súťažného čísla. Vylosovanú básničku a riekanku/vyčítanku prednesie súťažiaci v ľubovoľnom poradí.

Hodnotí sa:	presnosť znenia textu	4 body
	výslovnosť a artikulácia	4 body
	správna intonácia	4 body
	tempo, dynamika a rytmus	4 body
	spolu	16 bodov

Poznámka k bodu b)

Spoločný text pre všetkých súťažiacich určený na reprodukciu v rozsahu 25 – 30 riadkov si súťažiaci vypočujú dvakrát. Text na reprodukciu musí obsahovať monologickú aj dialogickú časť, rôzne druhy viet a musí byť primeraný veku žiakov. Text na reprodukciu vzorovo prečíta súťažiacim jeden člen poroty. Počas počúvania si súťažiaci môžu robiť poznámky. Čas na prípravu je 15 minút. Súťažiaci vypočutý text zreprodukuje v rozsahu maximálne 3 minút. Svoje poznámky môže použiť v ojedinelých prípadoch.

Hodnotí sa:	porozumenie textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	20 bodov

Poznámka k bodu c)

Súťažiaci si vylosuje časť z textu na reprodukciu v rozsahu cca 10 riadkov. Text na čítanie musí obsahovať monologickú aj dialogickú časť, rôzne druhy viet a musí byť rovnakej náročnosti pre každého súťažiaceho. Súťažiaci text po príprave nahlas prečíta. Čas na prípravu je 10 minút.

Hodnotí sa:	plynulosť čítania	4 body
	presnosť čítania	4 body
	výslovnosť a artikulácia	4 body
	správna intonácia	4 body
	tempo, dynamika a rytmus	4 body
	spolu	20 bodov

Poznámka k bodu d)

Témy vychádzajú z komunikačných tém zadaných v Štátnom vzdelávacom programe pre primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy pre oblasť Jazyk a komunikácia – Slovenský jazyk a slovenská literatúra – primárne vzdelávanie (2015).

Pri témach sa neudáva slohový postup ani slohový útvar. Porota pripraví k témam osnovu vo forme otázok, prípadne aj situačné obrázky, ktoré môže súťažiaci používať pri príprave. Súťažiaci prečítajú všetky témy a preštudujú súvisiace osnovy. Vyberie si jednu z piatich tém, zostaví súvislý text na vybranú tému v rozsahu 3 minút. Čas na prípravu je 15 minút. Súťažiaci prednesie súvislý text podľa možnosti bez použitia písomnej osnovy. Svoje poznámky môže mať počas prednesu a v ojedinelých prípadoch ich aj použiť. Členovia poroty môžu klásť doplňujúce otázky až po skončení ústneho prejavu súťažiaceho .

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Celkový výkon súťažiaceho sa hodnotí bodovou hodnotou v rozpätí **0 – 86 bodov**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **86 – 76 bodov**, sa zaradia **do zlatého pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **75 – 66 bodov**, sa zaradia **do strieborného pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **65 – 56 bodov**, sa zaradia **do bronzového pásma**.

RIEKANKY/VYČÍTANKY PRE I. KATEGÓRIU

<p>Šošovica, hrášok, fazuľa, kde ste boli, tetka Zuzuľa? Bola som ja po vodičku, budem variť šošovičku. (riekanka)</p>	<p>Pri potoku stojí vrba. Pod ňou sa hrá detí hŕba. Je tam krik a veľký zhon, A ty, Jurko, hybaj von! (vyčítanka)</p>
<p>Padá lístie, šuchoce Šuchy, suchy, suchy. Zajko po ňom dupoce: Dupi, dupi, dupi. (riekanka)</p>	<p>Gazdinky, gazdinky, čo robíte? Kávu melieme, mäso klepeme, mrkvu strúhame, chlebík krájame, šaty perieme, dlážku drhneme, obed varíme, kravu dojíme. Nás je tu mnoho, vyber si niekoho. (vyčítanka)</p>
<p>Naša milá babička, strúha pekné jabĺčka. Vnúčik volá: „Babička, daj mi kúsok jabĺčka!“ (riekanka)</p>	<p>Slimák, slimák, vystrč rožky, dám ti múky na parožky. Ak ich nedáš von, podpálím ti dom a ty zhoríš v ňom. (riekanka)</p>
<p>Postojačky, posediačky vravíme si povedačky. Kto ich povie bez chyby, pôjde so mnou na ryby, kto pritom i skákať bude, odvezie sa v zlatom sude, najprv hrki, potom buch, vysypem ho na lopúch. (riekanka, Mária Rázusová- Martáková)</p>	<p>Pondelok sme nakúpili, v utorok sme zakúrili, v stredu kašu varili, vo štvrtok sme ju dovarili. V piatok sme fúkali, psíkovi sme núkali. V sobotu sme vyriadili dom, a ty, keď si nepomáhal, nože hybaj von! (vyčítanka, Mária Haštová)</p>

BÁSNIČKY PRE I. KATEGÓRIU

<p>Adam v škole nesedel, abecedu nevedel, prišli k nemu líšky, čítajú mu z knižky. (Ján Smrek)</p>	<p>Arabela v aute sedí: – Hybaj, Anča, na výzvedy! Do Afriky, do Ázie... Ahoj, veľa fantázie! (Štefan Moravčík)</p>
<p>Čučoriedky, černice, mám ich vyše čapice, tuto si ich majte, čokolády dajte! (Ján Smrek)</p>	<p>Stojí dubák pod dubom s veľkým hnedým klobúkom. Keď suseda zdraví, klobúk nedá z hlavy. (Jozef Pavlovič)</p>
<p>Eva ide s Editou za zelenou rakytou. Vydávaj sa Evka, Veď si veľká dievka! (Ján Smrek)</p>	<p>Bežím horou po úbočí, a čo vidia moje oči? Samý zvonček malilinký! Ach, to zvoní konvalinky! (Ján Smrek)</p>
<p>Ľudo ľúbi fazuľu, zjedol by jej za fúru, ale zato Peter radšej klobás meter. (Ján Smrek)</p>	<p>Pováľam sa v riedkom blate, Ej, teraz ma nepoznáte! Poznate ma? Dobrý deň! Tak sa teda umyjem. (Mária Haštová)</p>
<p>Chodí chrobák chocholatý, na chrbte má zlaté šaty. Mucha sa mu chichoce: – Ako sa ten chlapík malý Na slniečku ligoce! (Štefan Moravčík)</p>	<p>Húsky moje, húsky, máte žlté blúzky. A keď prejde leto celé, máte, húsky, blúzky biele. (Jozef Pavlovič)</p>
<p>Mydlí mydlo Ivica na ruky, aj na líca. Mydlo buble bubliny, Bublinkuje do špiny: „Bubli, bubli, hybaj sem, ja ťa, špinka umyjem!“ (Krista Bendová)</p>	<p>Hádali sa líšky v lese, aké majú spievať piesne. Nôtili si každá svoju, nevedeli spievať spolu. (Ondrej Nagaj)</p>
<p>Fialôčka vonná skrytá v tóni lesa, nad твоjím príchodom srdce moje plesá. (Ľudmila Podjavorinská)</p>	<p>Kfka žabiak hladný: „Nejedol som dva dni!“ Kfka žabiak od rána: „Dal by som si bociana!“ (Jozef Pavlovič)</p>

Ťuki, ťuki, ťukalo,
vo vajičku volalo:
„Ťuki, ťuki, pre hlavičku,
nemám miesta vo vajičku.
Ťuki, ťuki, ťuk.“
(Ludmila Podjavorinská)

Žaba, žaba maličká,
skáč mi pekne žabička,
na vodu ťa hádzem
mocne ako vládzem.
(Ján Smrek)

II. kategória
žiaci 8. a 9. ročníka 2. druhého stupňa národnostnej ZŠ s VJM
a
žiaci 3. a 4. ročníka gymnázia s VJM s osemročným vzdelávacím programom

Súťaž v II. kategórii pozostáva:

- a) z reprodukcie vypočutého textu,
- b) z čítania krátkeho textu po príprave,
- c) zo samostatnej tvorby stručného súvislého textu z daných slov a jeho ústneho prednesu,
- d) zo súvislého rozprávania na danú tému bez použitia osnovy.

Poznámka k bodu a)

Spoločný text pre všetkých súťažiacich v rozsahu 40 – 50 riadkov si súťažiaci vypočujú dvakrát. Na súťaž sa vyberie text s dejom primeraný veku žiakov, ktorý prečíta súťažiacim člen poroty. Počas počúvania textu si súťažiaci môžu robiť poznámky. Čas na prípravu je 15 minút. Súťažiaci vypočutý text zreprodukuje bez použitia poznámok v rozsahu maximálne 3 minút.

Hodnotí sa:	porozumenie textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnjej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	20 bodov

Poznámka k bodu b)

Súťažiaci dostane neznámy text na čítanie primeraný veku v rozsahu cca 15 riadkov. Každý súťažiaci dostane ten istý súvislý text, ktorý obsahuje monologickú aj dialogickú časť, rôzne druhy a typy viet. Po príprave text súťažiaci nahlas prečíta. Čas na prípravu je 10 minút.

Hodnotí sa	presnosť a plynulosť čítania	5 bodov
	výslovnosť a artikulácia	5 bodov
	správna intonácia	5 bodov
	tempo, dynamika a rytmus	5 bodov
	spolu	20 bodov

Poznámka k bodu c)

Porota pripraví pre súťažiacich 7 slov rozličného slovného druhu, ktoré sú rovnaké pre každého súťažiaceho a netýkajú sa jedného konkrétneho tematického okruhu alebo jednej konkrétnej témy, aby neobmedzovali súťažiacich v ich predstavivosti a kreativite. Každý súťažiaci samostatne zostaví z daných slov krátky súvislý text na ľubovoľnú tému v rozsahu 3 minút a bez použitia písomnej osnovy ho ústne prednesie. V texte súťažiaci musí použiť všetky slová v ľubovoľnom gramatickom tvare. Čas na prípravu je 15 minút.

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Poznámka k bodu d)

Súťažiaci si vyberie jednu z piatich tém. Témy vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu:

- z komunikačných tém – Slovenský jazyk a slovenská literatúra – nižšie stredné vzdelávanie (2015),
- z komunikačných tém – Slovenský jazyk a slovenská literatúra – gymnázium s osemročným vzdelávacím programom (2015).

Pri témach sa neudáva slohový postup ani slohový útvar. Súťažiaci si zostaví súvislý text na vybranú tému v rozsahu maximálne 3 minút a prednesie ho bez použitia písomnej osnovy. Čas na prípravu je 15 minút. Členovia poroty až po skončení ústneho prejavu súťažiaceho môžu klásť doplňujúce otázky.

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Celkový výkon súťažiaceho sa hodnotí bodovou hodnotou v rozpätí **0 – 100 bodov**

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **100 – 90 bodov**, sa zaradia **do zlatého pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **89 – 79 bodov**, sa zaradia **do strieborného pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **78 – 68 bodov**, sa zaradia **do bronzového pásma**.

III. kategória
žiaci 6. a 7. ročníka gymnázia s VJM s osemročným vzdelávacím programom
a
žiaci 2. a 3. ročníka gymnázia s VJM a stredných odborných škôl s VJM so štvorročným
vzdelávacím programom

Súťaž v III. kategórii pozostáva:

- a) z interpretácie vypočítaného populárno-náučného textu,
- b) zo samostatnej tvorby textu úvahového charakteru a jeho ústneho prednesu,
- c) zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu.

Poznámka k bodu a)

Populárno-náučný text primeraný veku žiakov má zodpovedať záujmom širokej verejnosti, neodporúča sa úzko špecializovať na konkrétnu vednú disciplínu. Text musí byť v rozsahu 60 – 70 riadkov. Súťažiacim text prečíta člen poroty dvakrát. Súťažiaci si môžu robiť poznámky počas počúvania textu, ktoré však nesmú používať pri prednese témy. Príprava na interpretáciu vypočítaného textu pred porotou je 15 minút. Súťažiaci vypočítaný text zreprodukuje bez použitia poznámok v rozsahu maximálne 5 minút.

Hodnotí sa:	porozumenie textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	20 bodov

Poznámka k bodu b)

Súťažiaci si vylosuje jednu z piatich tém, ktoré zobrazujú každodenné životné situácie. Témy vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu:

- a) z komunikačných tém – Slovenský jazyk a slovenská literatúra – gymnázium s osemročným vzdelávacím programom (2015),
- b) z komunikačných tém – Slovenský jazyk a slovenská literatúra – gymnázium so štvorročným vzdelávacím programom (2015).

Pri témach sa neudáva slohový postup ani slohový útvar. Jednotlivé témy spresňujú kľúčové slovné spojenia. Súťažiaci bez použitia písomnej osnovy prednesie súvislý ústny prejav v časovom rozpätí maximálne 5 minút. Čas na prípravu je 15 minút. Členovia poroty až po skončení ústneho prejavu súťažiaceho môžu klásť doplňujúce otázky.

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Poznámka k bodu c)

Porota pripraví pre súťažiacich 10 slov rozličného slovného druhu, ktoré sú rovnaké pre každého súťažiaceho a netýkajú sa jedného konkrétneho tematického okruhu alebo jednej konkrétnej témy, aby neobmedzovali súťažiacich v ich predstavivosti a kreativite. Každý súťažiaci samostatne zostaví z daných slov krátky súvislý text na ľubovoľnú tému v rozsahu maximálne 5 minút a bez použitia písomnej osnovy ho ústne prednesie. V texte súťažiaci musí použiť všetky slová v ľubovoľnom gramatickom tvare. Čas na prípravu je 15 minút.

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Celkový výkon súťažiaceho sa hodnotí bodovou hodnotou v rozpätí **0 – 80 bodov**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **80 – 70 bodov**, sa zaradia **do zlatého pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **69 – 59 bodov**, sa zaradia **do strieborného pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **58 – 48 bodov**, sa zaradia **do bronzového pásma**.

IV. kategória

žiaci 1. až 3. ročníka stredných odborných škôl s trojročným vzdelávacím programom s VJM,

žiaci 1. až 4. ročníka stredných odborných škôl so štvorročným vzdelávacím programom s VJM bez maturity

a

žiaci 1. ročníka nadstavbového štúdia SOŠ po získaní stredného vzdelania bez maturity

Súťaž v IV. kategórii pozostáva:

- z interpretácie vypočutého textu,
- zo samostatnej tvorby textu opisného charakteru a jeho ústneho prednesu,
- zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu.

Poznámka k bodu a)

Populárno-náučný text v rozsahu 50 – 60 riadkov musí byť primeraný veku a vyhovovať záujmom tejto mládeže. Súťažiacim text prečíta člen poroty dvakrát. Súťažiaci si počas počúvania textu robia poznámky. Príprava na interpretáciu vypočutého textu je 15 minút. Súťažiaci vypočutý text zreprodukuje bez použitia poznámok v rozsahu maximálne 5 minút.

Hodnotí sa:	porozumenie textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	20 bodov

Poznámka k bodu b)

Súťažiaci si vylosuje jednu z piatich tém z problematiky prípravy na budúce povolanie. Požiadavky sú v súlade s platnými pedagogickými dokumentmi pre oblasť Jazyk a komunikácia – Slovenský jazyk a slovenská literatúra pre ISCED 3C pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. **Pri témach sa neudáva slohový postup ani slohový útvar.** Čas na prípravu je 15 minút. Samostatne utvorený súvislý text má obsahovať aspoň 5 odborných výrazov. Súťažiaci prednesie súvislý ústny prejav v časovom rozpätí maximálne 5 minút bez použitia písomnej osnovy. Členovia poroty až po skončení ústneho prejavu súťažiaceho môžu klásť doplňujúce otázky.

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Poznámka k bodu c)

Porota pripraví pre súťažiacich 5 slov rozličného slovného druhu, ktoré sú rovnaké pre každého súťažiaceho a netýkajú sa jedného konkrétneho tematického okruhu alebo jednej konkrétnej témy, aby neobmedzovali súťažiacich v ich predstavivosti a kreativite. Každý súťažiaci samostatne zostaví z daných slov krátky súvislý text na ľubovoľnú tému v rozsahu 3 minút a bez použitia písomnej osnovy ho ústne prednesie. V texte súťažiaci musí použiť všetky slová v ľubovoľnom gramatickom tvare. Čas na prípravu je 15 minút.

Hodnotí sa:	adekvátnosť a výstižnosť obsahu	5 bodov
	kreativita a rozmanitosť vetných modelov	5 bodov
	kompozícia textu	5 bodov
	výber a bohatosť slovnej zásoby	5 bodov
	plynulosť prejavu	5 bodov
	jazyková správnosť	5 bodov
	spolu	30 bodov

Celkový výkon súťažiaceho sa hodnotí bodovou hodnotou v rozpätí **0 – 80 bodov**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **80 – 70 bodov**, sa zaradia **do zlatého pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **69 – 59 bodov**, sa zaradia **do strieborného pásma**.

Súťažiaci, ktorí dosiahli bodové hodnotenie **58 – 48 bodov**, sa zaradia **do bronzového pásma**.